

P O L S K A

WSPÓLNA POLITYKA ROLNA

Wspólna Polityka Rolna (WPR) jest odpowiedzią Europy na potrzebę godnego poziomu życia 12 milionów rolników oraz stabilnego, zróżnicowanego i bezpiecznego zaopatrzenia w żywność 500 milionów obywateli Unii Europejskiej. Polityka ta ma na celu wzmocnienie konkurencyjności i zrównoważonego rozwoju rolnictwa w UE, poprzez zapewnienie płatności bezpośrednich oraz środków rynkowych dla rolników, a także finansowanie programów na rzecz rozwoju obszarów wiejskich w UE.

Inwestowanie w polskie rolnictwo: 2014-2020

W ciągu najbliższych 7 lat, w ramach nowej WPR Unia Europejska zamierza zainwestować ponad 32 mld euro w polski sektor rolnictwa i obszary wiejskie. Na poziomie europejskim określone zostały główne priorytety polityczne, którymi są: zatrudnienie, zrównoważony rozwój, modernizacja, innowacje i jakość. Jednocześnie Polsce dano elastyczność, tak aby możliwe było dostosowanie zarówno płatności bezpośrednich jak i programów rozwoju obszarów wiejskich do konkretnych potrzeb kraju.

Bardziej sprawiedliwe i przyjazne dla środowiska dopłaty bezpośrednie

Nowe dopłaty bezpośrednie mają być rozdysponowane w bardziej sprawiedliwy sposób pomiędzy państwa członkowskie, regiony oraz między gospodarstwa rolne. W rezultacie, z kwotą około 23,4 mld euro, budżet na dopłaty bezpośrednie w Polsce pozostanie stabilny, mimo jego ogólnego zmniejszenia o 3,2% na poziomie UE. Środki mogą nadal być dystrybuowane w ramach "Jednolitego Obszaru Płatności" do roku 2020.

Tylko rolnicy czynni zawodowo skorzystają z programów wsparcia dochodów. Ponadto młodzi rolnicy będą silnie zachęceni do rozpoczęcia działalności, dzięki wprowadzeniu dodatkowych 25% pomocy przyznawanych w ciągu pierwszych 5 lat prowadzenia działalności, jako uzupełnienie już istniejących środków.

Polscy rolnicy otrzymają proste, sprawdzone środki, mające na celu promowanie zrównoważonego rozwoju oraz walkę ze zmianami klimatycznymi, przy wsparciu WPR. 30% płatności bezpośrednich będzie uzależnionych od stosowania trzech przyjaznych dla środowiska praktyk rolniczych: dywersyfikacji upraw, utrzymywania trwałych użytków zielonych oraz zachowania 5% obszarów o znaczeniu ekologicznym lub środków przynoszących co najmniej równorzędne korzyści dla środowiska.

Środki rynkowe w celu wzmocnienia pozycji rolników w łańcuchu dostaw żywności

Dla poprawy równowagi w łańcuchu dostaw żywności w Polsce, nowe instrumenty zostaną przeznaczone dla rolników, umożliwiając im lepsze zorganizowanie się i sprzedaż swoich produktów. Zostanie wzmocniona współpraca branżowa i międzybranżowa.

Wspieranie kluczowych priorytetów dla rozwoju obszarów wiejskich w Polsce

W latach 2014-2020, Polska przeznaczy około 8,6 mld euro z funduszy UE na działania mające na celu wsparcie obszarów wiejskich. Zostaną one rozdysponowane zgodnie z wyznaczonymi priorytetami określonymi w narodowym "programie rozwoju obszarów wiejskich" (PROW).

Nowy program skoncentruje się na trzech głównych celach:

- Wspieranie konkurencyjności i produktywności w sektorze rolno-spożywczym,
- Zapewnienie zrównoważonego zarządzania zasobami naturalnymi oraz działaniami w dziedzinie klimatu,
- Osiągnięcie zrównoważonego rozwoju terytorialnego gospodarstw wiejskich poprzez rozwój lokalnej infrastruktury, inwestycje w dziedzinie edukacji, kultury i usług publicznych, a także utworzenie nowych miejsc pracy i utrzymania już istniejących

Główne osiągnięcia: 2007 - 2013

Od 2007 r. w ramach WPR Unia Europejska zainwestowała ponad 25,1 mld EUR w polskim sektorze rolnictwa i na obszarach wiejskich osiągając tym samym stabilizację dochodów rolników, modernizację i zwiększenie trwałości polskich gospodarstw oraz zapewnienie bezpiecznych, przystępnych cenowo i dobrych jakościowo dostaw żywności dla swoich obywateli.

Polscy rolnicy korzystają z dopłat bezpośrednich

W ostatnich latach, dopłaty bezpośrednie były głównym parasolem bezpieczeństwa; szczególnie istotne były w Polsce, gdzie sektor pierwotny zapewnia 12,6% miejsc pracy.

Dla przykładu, w 2012 roku Polska wydała ponad 2,457 miliardów euro na dopłaty bezpośrednie, wykorzystane przez ponad 1,3 mln beneficjentów, z których 64% otrzymało kwoty poniżej 1250 EUR.

Wspieranie wzrostu gospodarczego i tworzenie nowych miejsc pracy na obszarach wiejskich w Polsce

Dofinansowanie ze środków publicznych w sektorze rolnym i leśnym przyniosło wiele efektów pozytywnych, a także odegrało kluczową rolę w łagodzeniu skutków kryzysu gospodarczego na obszarach wiejskich w Polsce. Dzięki temu Polski przemysł rolno-spożywczy mógł pochwalić się wzrostem produkcji i znacznie wyższym eksportem niż inne sektory gospodarki. Eksport produktów rolnych z Polski do innych krajów członkowskich Unii Europejskiej w ciągu ostatnich dziesięciu lat wzrósł pięciokrotnie, a Polska dalej pełni kluczową rolę eksportera produktów rolnych.

Podsumowując, od 2007 roku fundusze na rozwój obszarów wiejskich przyczyniły się w Polsce do:

- Założenia przez ponad 23 000 młodych rolników własnych biznesów, generując tym samym inwestycje (publiczne i prywatne) o łącznej wartości ponad 452 mln EUR.
- Modernizacji ponad 37 000 gospodarstw rolnych, generując inwestycje o wartości ponad 3,2 mld euro.
- Wsparcia gospodarstw rolnych dotkniętych powodziami i innymi klęskami żywiołowymi lub klimatycznymi, poprzez pomoc w przywróceniu ich działalności gospodarczej.
- Odnowienia około 3700 wiosek poprzez zainwestowanie 345 mln euro oraz modernizację usług dostępnych dla mieszkańców obszarów wiejskich poprzez inwestycje w wysokości prawie 1 mld EUR.

Fundusze na rzecz rozwoju obszarów wiejskich spowodowały również ewolucję w stronę bardziej zrównoważonego modelu rolnictwa:

- Prawie 107 000 gospodarstw podjęło zobowiązanie prowadzenia przyjaznych środowisku działań, wykraczających poza podstawowe wymagania, na obszarze o łącznej powierzchni 2,6 mln hektarów.
- 865 000 gospodarstwom udzielono pomocy na kontynuację działalności na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (o łącznej powierzchni 8,1 mln hektarów).

Przykłady środków wsparcia dla Polski poprzez WPR

Rynkowe środki wsparcia dla rynku mięsa wieprzowego

Po wykryciu wirusa afrykańskiego pomoru świń u czterech martwych dzików w pobliżu granicy z Białorusią (2 w Polsce oraz 2 na Litwie), zostały podjęte środki sanitarne, których celem było utrzymanie kontroli nad chorobą i zmniejszenie ryzyka dalszego jej rozprzestrzeniania się na terytorium Unii Europejskiej.

Wytyczona została strefa ograniczona, w której hodowla świń podlegała pewnym restrykcjom (regionalizacja).

Rozporządzenie Komisji 324/2014, przyjmujące nadzwyczajne środki wspierania rynku mięsa wieprzowego w Polsce, zostało opublikowane 29.03.2014.

Na mocy tego rozporządzenia hodowcy trzody chlewnej w strefie ograniczonej otrzymują pomoc w wysokości 35,7 EUR/100 kg masy tuszy. Środek ograniczony jest do 20 000 ton tuszy i do okresu 3 miesięcy (do 25 maja 2014). Pomoc w 50 procentach jest współfinansowana ze środków unijnych, całkowity wkład UE wyniesie 3,57 mln euro. Środek jest nadal wdrażany i bardzo dobrze odbierany w Polsce. Wpływa na stabilność rynku mięsa wieprzowego.

Zastosowany środek jest przykładem, jak zreformowana WPR skutecznie rozwiązuje problemy, poprzez stosowanie wzmocnionych i zharmonizowanych środków

Przykłady projektów rozwoju obszarów wiejskich wspierane przez WPR

Europejski program „Owoce w szkole”: historia sukcesu dla dzieci

Program ten jest ważną ogólnoeuropejską inicjatywą, dostarczającą uczniom w szkołach owoców i warzyw. Głównym celem programu jest podniesienie niskiego poziomu spożycia owoców i warzyw wśród dzieci, poprzez trwałe zwiększenie udziału tych produktów w ich diecie w okresie, gdy tworzą się nawyki żywieniowe.

W Polsce, w roku szkolnym 2012/2013 ponad 10 500 szkół i 950 000 dzieci wzięło udział w programie. Unijne wsparcie wyniosło łącznie około 9,1 mln EUR, co stanowiło 98% środków unijnych przyznanych Polsce na ten cel.

Owoce i warzywa rozprowadzono wśród dzieci 2 - 3 razy w tygodniu przez okres 20 tygodni. 73% produktów dystrybuowanych stanowiły świeże owoce i warzywa.

Poziom wykorzystania funduszy unijnych przeznaczonych na program „owoce w szkole” w Polsce w ostatnich latach wzrasta: od 81% w 2010/2011 r. do 98% w 2012/2013. Średnia dla państw Unii Europejskiej za rok szkolny 2012/2013 wynosi 78%.

Innowacyjne zarządzanie ryzykiem na plantacji borówki (Janów gmina)

Beneficjentem jest gospodarstwo rolne o powierzchni 323 hektarów. Główny profil produkcji stanowi uprawa borówki oraz mieszanki zbożowej. Pozostałą część gospodarstwa stanowią łąki, stawy i lasy. Jednym z głównych problemów, z jakimi musiał zmierzyć się rolnik, był sezonowy grad, który może zniszczyć wszystkie plony w ciągu kilku sekund. Dlatego beneficjent postanowił zainwestować w innowacyjne urządzenia. Działają one wysyłając fale uderzeniowe o wysokiej energii do górnych warstw atmosfery. Fale te osiągają wysokość 15 km, czyli poziom chmur, gdzie powstaje grad. W wyniku procesu jonizacji, grad opada na ziemię w postaci deszczu lub mokrego śniegu. Jeden taki wystrzał chroni przed gradem powierzchnię ok. 80 hektarów. Zakup tego urządzenia m.in. pozwala producentowi chronić rośliny przed gradem. Dzięki tej inwestycji, gospodarstwo jest lepiej przygotowane na ryzyko wystąpienia zagrożeń naturalnych.

Całkowity koszt: 546 960 PLN (około 133 000 EUR)

Wsparcie ze środków Unii Europejskiej: 225 000 PLN (około 55 000 EUR)

Otwarcie centrum fizjoterapii (rolnik z gminy Węgorzewo)

Beneficjentem jest rolnik, który prowadzi gospodarstwo o powierzchni 25 hektarów. W ramach projektu beneficjent nabył niezbędny sprzęt rehabilitacyjny do fizjo- i hydroterapii. Powstałe centrum zostało wyposażone m.in. w urządzenia do terapii laserowej, ultradźwiękowej oraz leczenia światłem kolorowym. Zakupiony został także sprzęt do zabiegów hydroterapeutycznych. Inwestycja ta pozwoliła rolnikowi różnicować swoją działalność zawodową, zwiększając jednocześnie dostępność usług medycznych na obszarach wiejskich. Beneficjent utworzył dwa nowe miejsca pracy.

Całkowity koszt: 254 086 PLN (ok. 62 000 EUR)

Wsparcie ze środków Unii Europejskiej: 75 000 PLN (ok. 18 300 EUR)

Modernizacja gospodarstwa mleczarskiego (rolnik z gminy Mordy)

Beneficjent posiada podstawowe stado 60 krów mlecznych. Głównym profilem jego działalności jest produkcja mleka i paszy. Całkowita powierzchnia gospodarstwa wynosi około 45 ha. Beneficjent uzyskał wsparcie na zakup tzw. robota udojowego, czyli nowoczesnego systemu automatycznego dojenia. Urządzenie składa się ze zbiornika na mleko, zbiornika buforowego o pojemności 180 litrów, sprężarki i komputera. Proces dojenia za pomocą tego urządzenia jest w pełni zautomatyzowany i nie wymaga udziału człowieka. Komputer w zestawie wyposażony jest w oprogramowanie pomagające rolnikom w zarządzaniu stadem. Przechowuje informacje o tym, jak często krowy wchodzą do boksów udojowych, ile ważą, a także informacje o ilości zjedzonej paszy i jakości produkowanego mleka. Dzięki zarejestrowanym danym o produktywności stada rolnik może zrównoważyć bilans kosztów i zysków gospodarstwa. Nowy system dojenia i zarządzania stadem m.in. zwiększył zdolność produkcyjną gospodarstwa, dzięki większej częstotliwości dojenia (2,9 razy dziennie na krowę). Ilość mleka produkowanego miesięcznie na krowę wzrosła o 3 litry.

Całkowity koszt: 604 736 PLN (ok. 148 000 EUR)

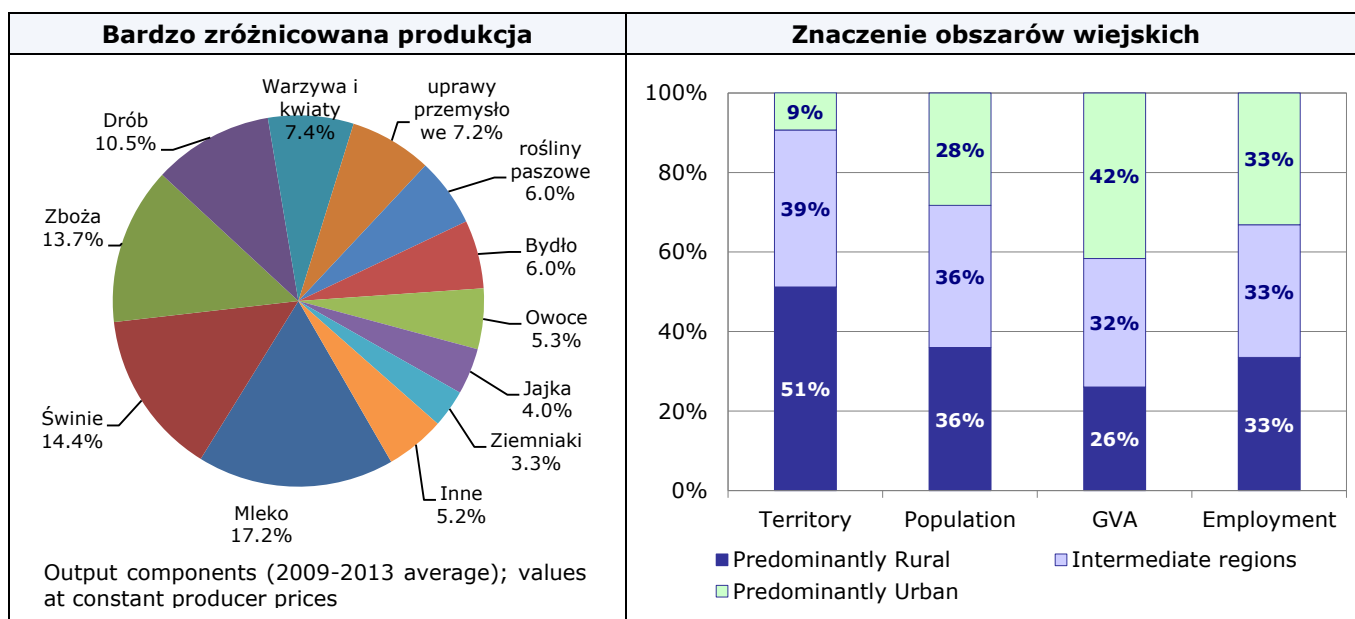
Wsparcie ze środków Unii Europejskiej: 223 058 PLN (ok. 54 400 EUR)

POLSKIE ROLNICTWO W LICZBACH

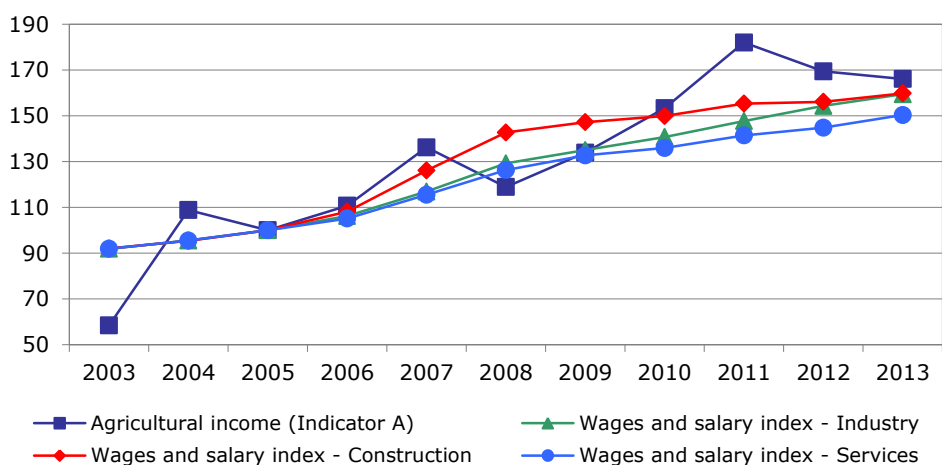
Sektor pierwotny stanowi 3,5% gospodarki kraju (ogółem wartość dodana brutto) i 12,6% całkowitego zatrudnienia. Są to wskaźniki wyższe niż średnia europejska, zarówno pod względem gospodarczym (1,7% w UE-27), jak i zatrudnienia (5,2% w UE-28).

Przeważającą część z 1 506 610 polskich gospodarstw stanowią gospodarstwa małe, średnia wielkość wynosi 9,6 hektara wobec 14,4 hektara w UE-28.

Średnia wieku ludności pracującej w sektorze rolniczym jest niższa niż w UE-28: w Polsce 14,7% rolników jest poniżej 35 roku życia (7,5% w UE-28), podczas gdy tylko 8,4% jest w wieku powyżej 64 (30% w UE 28).



Od rozszerzenia dochody rolników zanotowały wzrost



Co Polacy myślą na temat WPR?

Według najnowszego badania Eurobarometru (z końca 2013 r.), 79% Polaków uważa, że pomoc finansowa udzielana przez UE w ramach WPR jest albo wystarczająca lub zbyt niska (tylko 5% uważa, że jest "zbyt wysoka"). Główne powody, dla których UE przyznaje znaczne środki na WPR, to: "pomoc finansowa dla rolników pozwala na zagwarantowanie dostaw żywności" (50%), "rolnictwo wymaga dużych inwestycji ludzkich i finansowych" (35%) oraz potrzeba "zapewnienia produkcji żywności przy jednoczesnej ochronie środowiska" (27%).

Data sources: Eurostat and Rural Development Report 2013.